

BOARD OF STUDIES
NEW SOUTH WALES

2003

HIGHER SCHOOL CERTIFICATE
EXAMINATION

Classical Greek Continuers

General Instructions

- Reading time – 5 minutes
- Working time – 3 hours
- Write using black or blue pen
- Answer all questions in the writing booklet provided
- Extra writing booklets are available

Total marks – 100

Section I Pages 3–5

40 marks

- Attempt Questions 1–3
- Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Section II Pages 6–9

40 marks

- Attempt Questions 4–6
- Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Section III Pages 10–11

20 marks

- Attempt Question 7
- Allow about 40 minutes for this section

BLANK PAGE

Section I — Prescribed Text – Herodotus Book VI

40 marks

Attempt Questions 1–3

Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Marks

Question 1 (20 marks)

Translate BOTH extracts into ENGLISH.

- (a) Ὡς δὲ ἐς ἐκεῖνον περιῆλθε, ἐνθαῦτα δὴ ἐτάσσοντο ὧδε Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλέοντες· τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρεος ἠγέετο ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος· ὁ γὰρ νόμος τότε εἶχε οὕτω τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν. ἠγεομένου δὲ τούτου ἐξεδέκοντο ὡς ἠριθμέοντο αἱ φυλαὶ, ἐχόμεναι ἀλλήλων· τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο, ἔχοντες τὸ εὐώνυμον κέρας, Πλαταιέες. ἀπὸ ταύτης γὰρ σφί τῆς μάχης Ἀθηναίων θυσίας ἀναγόντων ἐς τὰς πανηγύριαις τὰς ἐν τῆσι πεντετηρίσι γινομένας κατεύχεται ὁ κῆρυξ ὁ Ἀθηναῖος, ἅμα τε Ἀθηναίοισι λέγων γίνεσθαι τὰ ἀγαθὰ καὶ Πλαταιεῦσι.
- (b) ὁ δὲ Ἀλκμαίων πρὸς τὴν δωρεὴν ἐοῦσαν τοιαύτην τοιάδε ἐπιτηδεύσας προσέφερε· ἐνδὺς κιθῶνα μέγαν καὶ κόλπον πολλὸν καταλιπόμενος τοῦ κιθῶνος, κοθόρνους τοὺς εὕρισκε εὐρυτάτους ἐόντας ὑποδησάμενος ἦϊε ἐς τὸν θησαυρὸν, ἐς τὸν οἱ κατηγέοντο, ἐσπεσὼν δὲ ἐς σωρὸν ψήγματος, πρῶτα μὲν παρέσαξε παρὰ τὰς κνήμας τοῦ χρυσοῦ ὅσον ἐχώρει οἱ κόθορνοι, μετὰ δὲ τὸν κόλπον πάντα πλησάμενος χρυσοῦ καὶ ἐς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς διαπάσας τοῦ ψήγματος καὶ ἄλλο λαβὼν ἐς τὸ στόμα ἐξήϊε ἐκ τοῦ θησαυροῦ, ἔλκων μὲν μόγις τοὺς κοθόρνους, παντὶ δὲ τεφρὸν οἰκῶς μᾶλλον ἢ ἀνθρώπῳ, τοῦ τό τε στόμα ἐβέβυστο καὶ πάντα ἐξώγκωτο. ἰδόντα δὲ τὸν Κροῖσον γέλως ἐσῆλθε, καὶ οἱ πάντα τε ἐκεῖνα διδοῖ καὶ πρὸς ἕτερα δωρέεται οὐκ ἐλάσσω ἐκείνων.

Question 2 (10 marks)

Read the extract, then answer the questions that follow. Use the extract and your knowledge of the text in your answers.

Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας ἔπλεε ἅμα τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Ἑρέτριαν πρῶτα, ἅμα ἀγόμενος καὶ Ἴωνας καὶ Αἰολέας, μετὰ δὲ τοῦτον ἐνθεύτεν ἐξαναχθέντα Δῆλος ἐκινήθη, ὡς ἔλεγον Δῆλιοι, καὶ πρῶτα καὶ ὕστατα μέχρι ἐμεῦ σεισθεῖσα. καὶ τοῦτο μὲν κου τέρας ἀνθρώποισι τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν ἔφαινε ὁ θεός. ἐπὶ γὰρ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεος καὶ Ξέρξεω τοῦ Δαρείου καὶ Ἀρταξέρξεω τοῦ Ξέρξεω, τριῶν τούτων ἐπεξῆς γενεῶν ἐγένετο πλέω κακὰ τῇ Ἑλλάδι ἢ ἐπὶ εἴκοσι ἄλλας γενεὰς τὰς πρὸ Δαρείου γενομένας, τὰ μὲν ἀπὸ τῶν Περσέων αὐτῇ γενόμενα, τὰ δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν κορυφαίων περὶ τῆς ἀρχῆς πολεμεόντων. οὕτω οὐδὲν ἦν ἀεικὲς κινήθηναι Δῆλον τὸ πρὶν ἐοῦσαν ἀκίνητον. [καὶ ἐν χρησμῷ ἦν γεγραμμένον περὶ αὐτῆς ὧδε·
κινήσω καὶ Δῆλον, ἀκίνητόν περ ἐοῦσαν.]

(a)	What has Datis done (ταῦτα ποιήσας)?	2
(b)	ἐγένετο πλέω κακὰ τῇ Ἑλλάδι. To what is Herodotus referring?	4
(c)	Analyse Herodotus' attitude towards omens as illustrated in this extract.	4

In Question 3 you will be assessed on how well you:

- demonstrate an understanding of the prescribed text
 - present a sustained, logical and well-structured answer to the question
-

Marks

Question 3 (10 marks)

Choose ONE of the following questions. Write an essay of two or three pages in length.

- (a) A later Greek writer described Herodotus as φιλοβάρβαρος. Discuss Herodotus' attitude towards the Persians in Book VI. **10**

OR

- (b) 'Herodotus' attempt to prove Alcmaeonid hatred of the barbarian and of the tyrant is illogical and unconvincing.' (How and Wells) **10**

Discuss this statement with reference to Herodotus Book VI.

How, W W & Wells, J A (eds), 1990, *Commentary on Herodotus*, vol 2, Oxford University Press, Oxford, UK.
Reprinted by permission of Oxford University Press.

Please turn over

Section II — Prescribed Text – Aristophanes, *Clouds*

40 marks

Attempt Questions 4–6

Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Marks

Question 4 (20 marks)

Translate BOTH extracts into ENGLISH.

- (a) Σω. ἦλθες δὲ κατὰ τί; 8
- Στ. βουλόμενος μαθεῖν λέγειν·
ὑπὸ γὰρ τόκων χρηστών τε δυσκολωτάτων
ἄγομαι, φέρομαι, τὰ χρήματ' ἐνεχυράζομαι.
- Σω. πόθεν δ' ὑπόχρεως σαυτὸν ἔλαθες γενόμενος;
- Στ. νόσος μ' ἐπέτριψεν ἵππική, δεινὴ φαγεῖν.
ἀλλὰ με δίδαζον τὸν ἕτερον τοῖν σοῖν λόγοιιν,
τὸν μηδὲν ἀποδιδόντα. μισθὸν δ' ὄντιν' ἂν
πράττη μ', ὁμοῦμαί σοι καταθήσειν τοὺς θεοὺς.
- Σω. ποίους θεοὺς ὀμεῖ σύ; πρῶτον γὰρ θεοὶ
ἡμῖν νόμισμ' οὐκ ἔστι.
- Στ. τῷ γὰρ ὄμνυτε;
[ἦ] σιδαρέοισιν, ὥσπερ ἐν Βυζαντίῳ;

Question 4 continues on page 7

Question 4 (continued)

- (b) Χρ. ἦ μὴν σὺ τούτων τῷ χρόνῳ δώσεις δίκην.
ἀλλ' εἴτ' ἀποδώσεις μοι τὰ χρήματ' εἴτε μὴ,
ἀπόπεμψον ἀποκρινάμενος. 12
- Στ. ἔχε νυν ἤσυχος·
ἐγὼ γὰρ αὐτίκ' ἀποκρινοῦμαί σοι σαφῶς.
- Χρ. τί σοι δοκεῖ δράσειν; ἀποδώσειν σοι δοκεῖ;
- Στ. ποῦ 'σθ' οὗτος ἀπαιτῶν με τὰργύριον; λέγε,
τουτὶ τί ἐστι;
- Χρ. τοῦθ' ὅτι ἐστί; κάρδοπος.
- Στ. ἔπειτ' ἀπαιτεῖς ἀργύριον τοιοῦτος ὢν;
οὐκ ἂν ἀποδοίην οὐδ' ἂν ὀβολὸν οὐδενὶ
ὅστις καλέσειε "κάρδοπον" τὴν καρδόπην.
- Χρ. οὐκ ἄρ' ἀποδώσεις;
- Στ. οὐχ ὅσον γ' ἔμ' εἰδέναι.
οὐκουν ἀνύσας τι θᾶπτον ἀπολιταργιεῖς
ἀπὸ τῆς θύρας;
- Χρ. ἄπειμι· καὶ τοῦτ' ἴσθ', ὅτι
θήσω πρυτανεῖ', ἢ μηκέτι ζῶην ἐγώ.
- Στ. προσαποβαλεῖς ἄρ' αὐτὰ πρὸς ταῖς δώδεκα.
καίτοι σε τοῦτό γ' οὐχὶ βούλομαι παθεῖν
ὅτιη' κάλεσας εὐηθικῶς "τὴν κάρδοπον".

End of Question 4

Question 5 (10 marks)

Read the extract, then answer the questions that follow. Use the extract and your knowledge of the text in your answers.

Στ. Δίνος βασιλεύει τὸν Δί' ἐξεληλακῶς.

Φε. αἰβοῖ· τί ληρεῖς;

Στ. ἴσθι τοῦθ' οὕτως ἔχον.

Φε. τίς φησι ταῦτα;

Στ. Σωκράτης ὁ Μήλιος
καὶ Χαιρεφῶν, ὃς οἶδε τὰ ψυλλῶν ἴχνη.

Φε. σὺ δ' εἰς τοσοῦτον τῶν μανιῶν ἐλήλυθας
ᾧστ' ἀνδράσιν πείθει χολῶσιν;

Στ. εὐστόμει
καὶ μηδὲν εἶπης φλαῦρον ἄνδρας δεξιούς
καὶ νοῦν ἔχοντας, ᾧν ὑπὸ τῆς φειδωλίας
ἀπεκείρατ' οὐδεὶς πώποτ' οὐδ' ἠλείψατο
οὐδ' εἰς βαλανεῖον ἦλθε λουσόμενος· σὺ δὲ
ᾧσπερ τεθνεῶτος καταλόει μου τὸν βίον.
ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐλθὼν ὑπὲρ ἐμοῦ μάνθανε.

Φε. τί δ' ἂν παρ' ἐκείνων καὶ μάθοι χρηστόν τις ἄν;

Στ. ἄληθες; ὅσαπέρ ἐστιν ἀνθρώποις σοφά.
γνώσει δὲ σαυτὸν ὡς ἀμαθῆς εἶ καὶ παχύς.
ἀλλ' ἐπανάμεινόν μ' ὀλίγον ἐνταυθοῖ χρόνον.

- (a) What is the point of the pun in the first line of the extract? 2
- (b) Explain the reference to Chaerephon in ὃς οἶδε τὰ ψυλλῶν ἴχνη. 2
- (c) Discuss the picture of Sophistic education that emerges from the words of Strepsiades in this extract. 6

In Question 6 you will be assessed on how well you:

- demonstrate an understanding of the prescribed text
 - present a sustained, logical and well-structured answer to the question
-

Marks

Question 6 (10 marks)

Choose ONE of the following questions. Write an essay of two or three pages in length.

- (a) καὶ συγγενέσθαι ταῖς Νεφέλαισιν εἰς λόγους,
ταῖς ἡμετέραισι δαίμοσιν; **10**

How appropriate is Socrates' reference to the Clouds as 'our goddesses'?

OR

- (b) Analyse Aristophanes' treatment of the generation gap in *Clouds*. **10**

Please turn over

Section III — Unseen Texts

20 marks

Attempt Question 7

Allow about 40 minutes for this section

Marks

Question 7 (20 marks)

Translate BOTH extracts into ENGLISH.

(a) **Trygaeus reveals a secret to Hermes**

8

Tr. I shall tell you of a deep and dangerous plot that is being hatched against all the gods.

Er. ἴθι δῆ, κάτειπ' ἴσως γὰρ ἂν πείσῃς ἐμέ.

*Tr. ἢ γὰρ Σελήνη χῶ πανοὔργος Ἥλιος
ὕμῖν ἐπιβουλεύοντε πολὺν ἤδη χρόνον
τοῖς βαρβάροισι προδίδοτον τὴν Ἑλλάδα.*

Er. ἵνα δὴ τί τοῦτο δρᾶτον;

*Tr. ὀτιή νῆ Δία
ἡμεῖς μὲν ὑμῖν θύομεν, τούτοις δὲ
οἱ βάρβαροι θύουσι, διὰ τοῦτ' εἰκότως
βούλοιντ' ἂν ἡμᾶς πάντας ἐξολωλέναι,
ἵνα τὰς τελετὰς λάβοιεν αὐτοὶ τῶν θεῶν.*

ARISTOPHANES, *Peace*, 405–413

Question 7 continues on page 11

Question 7 (continued)

(b) **Peisistratus and his sons attempt to regain power**

12

After ten years they set out from Eretria and returned home. The first place in Attica which they took and held was Marathon.

ἐν δὲ τούτῳ τῷ χώρῳ σφι στρατοπεδευόμενοι οἱ τε ἐκ τοῦ ἄστεος στασιῶται ἀπίκοντο ἄλλοι τε ἐκ τῶν δήμων προσέρρεον, τοῖσι ἢ τυραννὶς πρὸ ἐλευθερίας ἦν ἀσπαστότερον. οὗτοι μὲν δὴ συνηλίζοντο, Ἀθηναίων δὲ οἱ ἐκ τοῦ ἄστεος, ἕως μὲν Πεισίστρατος τὰ χρήματα ἤγειρε, καὶ μεταῦτις ὡς ἔσχε Μαραθῶνα, λόγον οὐδένα εἶχον· ἐπεῖτε δὲ ἐπύθοντο ἐκ τοῦ Μαραθῶνος αὐτὸν πορεύεσθαι ἐπὶ τὸ ἄστυ, οὕτω δὴ βοηθέουσι ἐπ' αὐτόν. καὶ οὗτοί τε πανστρατιῇ ἦσαν ἐπὶ τοὺς κατιόντας, καὶ οἱ ἀμφὶ Πεισίστρατον, ὡς ὀρμηθέντες ἐκ Μαραθῶνος ἦσαν ἐπὶ τὸ ἄστυ, ἐς τὸντο συνιόντες ἀπικνέονται ἐπὶ Παλληνίδος Ἀθηναίης ἱρόν, καὶ ἀντία ἔθεντο τὰ ὄπλα.

HERODOTUS I.62

στασιῶται	<i>supporters</i>
ἀσπαστότερον	<i>a more desirable thing</i>
συνηλίζοντο	<i>assembled</i>
Παλληνίδος	<i>of Pallene (a deme of Attica)</i>
Ἀθηναίης	<i>of Athene</i>

End of paper

BLANK PAGE